

Retten til å klage på karakterer

Til avangselevene og deres foresatte

Generelle bestemmelser

Dette er en orientering om de bestemmelsene som gjelder for klage på karakter. Orienteringen er skrevet til deg som er avangselev i grunnskolen og til dine foresatte. Dere bør lese denne orienteringen nøye. Hvis det er noe dere ikke forstår, bør dere spørre kontaktlærer eller rektor.

Hva kan du klage på?

Du kan klage på alle karakterer som skal føres på vitnemålet. Klageretten gjelder også hvis du ikke får standpunktkarakter.

Hvis du klager på skriftlig eksamenskarakter, har du rett til å se besvarelsen din og til å få framlagt retningslinjene for sensur hos rektor. Når det gjelder andre karakterer, har du rett til å kreve begrunnelse for karakteren før du bestemmer deg for om du vil klage.

Hvem kan klage på karakterer?

Du som elev, eller den du har gitt skriftlig fullmakt, har rett til å klage på karakter. Hvis du er under 15 år, må foresatte samtykke i klagen. Foresatte til umyndig elev har selvstendig klagerett. Det betyr at foresatte har rett til å klage selv om du ikke er enig i det.

Hvordan klager du?

Klagen skal være skriftlig, og den må undertegnes. Klagen sendes til rektor. Hvis du klager på karakter etter skriftlig avgangsprøve, er det ikke nødvendig å begrunne klagen. Hvis du klager på standpunktkarakter, på karakter i orden og oppførsel eller karakter etter muntlig avgangsprøve, bør klagen begrunnes.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er klageinstans. Rektor sender klagen din og uttalelser fra skolen til Fylkesmannen. Du skal ikke sende klagen direkte til Fylkesmannen, det vil bare forsinke klagebehandlingen.

Når er klagefristen?

Klagefristen er 10 dager. Fristen regnes fra det tidspunktet du eller dine foresatte er gjort kjent med karakteren (eller burde ha gjort dere kjent med den). Hvis du ber om begrunnelse for karakteren, blir klagefristen avbrutt. Fristen begynner å løpe igjen når du har fått begrunnelsen.

Standpunktkarakter

Når skolen sender klagen din til Fylkesmannen, skal det legges ved en redegjørelse fra faglærer for hvordan karakteren er satt. Det skal også legges ved uttalelse fra rektor om hvordan skolen har behandlet saken. Du (eller foresatte) skal ha kopi av skolens uttalelser. Klagen din og opplysningene fra skolen vil danne grunnlaget for Fylkesmannens behandling av saken.

Det er viktig å være klar over at Fylkesmannen bare skal ta stilling til om gjeldene bestemmelser for karaktersetting er fulgt. Fylkesmannen skal ikke overprøve lærerens faglige skjønn. Det betyr at Fylkesmannen ikke skal ta stilling til om standpunktkarakteren din er i samsvar med det faglige nivået ditt.

Her er noen eksempler på bestemmelser som skal være overholdt:

- Faglærer skal redegjøre for hvilken grad du har oppnådd kompetanse i faget, slik kompetansen er beskrevet i lærerplanen i faget.
- Vurdering i orden og oppførsel skal ikke være blandet sammen med vurdering i det enkelte fag.
- Du skal ha fått skriftlig varsel dersom du står i fare for ikke å få standpunktkarakter i ett eller flere fag, eller dersom du står i fare for å få nedsatt orden og oppførselskarakter.

Hvis du får medhold i klagen din, sender Fylkesmannen saken tilbake til skolen. Rektor og faglærer skal da foreta en ny vurdering. Og rektor setter endelig karakter. Avgjørelsen skal begrunnes. Du kan ikke klage på den endelige karakteren.

Du bør være klar over at et medhold i klagen ikke nødvendigvis fører til at karakteren din blir hevet. Når rektor og faglærer foretar ny vurdering, kan rektor bestemme at karakteren skal heves eller at den skal opprettholdes. Rektor kan bestemme at karakteren skal settes ned, men det er ikke vanlig at det skjer. I en del tilfeller blir standpunkt-karakteren hevet etter ny vurdering, men det er ikke uvanlig at den opprinnelige standpunkt-karakteren blir opprettholdt.

Karakterer i Orden og oppførsel

Skolen sender klagen din til Fylkesmannen. Det skal legges ved uttalelser fra rektor og kontaktlærer: Uttalelsene skal inneholde en fylldig begrunnelse for karakteren. Det skal redegjøres for de tiltak skolen har satt i gang for å rette på forholdene. Det skal opplyses om terminkarakter og om foresatte er varslet om at karakteren kunne bli satt ned. Det skal legges ved utskrift av protokoll som viser hvordan saken har blitt behandlet, kopi av skolens ordensreglement eventuell korrespondanse med hjemmet og annen relevant dokumentasjon. Du (eller foresatte) skal ha kopi av all dokumentasjon.

Hvis Fylkesmannen kommer til at det er grunnlag for å gjøre om vedtaket, er det Fylkesmannen (ikke rektor) som fastsetter ny karakter. Den nye karakteren vil bli fastsatt på grunnlag av de opplysninger om foreligger. Ved ny vurdering kan det bestemmes at karakteren heves, at karakteren senkes eller opprettholdes. Avgjørelsen er endelig.

Skriftlig avgangsprøve

Ved klage på sensur etter skriftlig avgangsprøve oppnevner Fylkesmannen en klagenemnd som består av tre medlemmer. Medlemmene av klagenemnda skal ikke ha sensurert din besvarelse tidligere, og de skal ikke arbeide ved Nordberg skole. Klagenemnda skal ta stilling til om den karakteren du har fått, er urimelig. Hvis nemnda kommer til at karakteren er urimelig, skal det settes ny karakter. Hvis karakteren blir endret, vil den vanligvis bli hevet. Du bør imidlertid være klar over at det også forekommer at karakteren blir satt ned etter klagebehandling.

Muntlig avgangsprøve

Ved muntlig avgangsprøve kan du bare klage på formelle feil. Feilene må være slik at de kan ha hatt betydning for resultatet av prøva. Dersom det kan dokumenteres slike feil, skal Fylkesmannen oppheve karakteren din. Hvis du ønsker det, kan det da avholdes ny prøve for deg. Gjelder klagen prøve i uttrukket fag, skal det trekkes nytt fag.

De bestemmelsene som er referert ovenfor er gitt som en orientering. Ved behandling av klagesaker skal skolene bruke fullstendige forskrifter. Forskriftene finnes i Forskrift til opplæringslova kap 3 og 5.